

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2022-939

10.11.2022

Trafikkkforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Vilkår for gebyrileggelse – dispensasjon – opphør av forsikring på grunn av manglende betaling.

Klager ble ilagt gebyr for perioden 16.7.21 til og med 26.5.22. Forsikringen opphørte den 15.7.22 på grunn av manglende betaling. Gebyrileggelsen ble påklaget den 16.6.22 av klagers fullmektig under henvisning til at klager hadde vært på reise til Chile, og det var umulig å returnere på grunn av koronasituasjonen og stengte landegrenser. Klager ble også smittet av korona og innlagt på sykehus. Trafikkkforsikringsforeningen opprettholdt gebyrileggelsen, og fant ikke grunnlag for å gi dispensasjon. Nemnda kom til at Trafikkkforsikringsforeningen hadde overholdt varslingsreglene i gebyrforskriften og at gebyret var korrekt ilagt. Nemnda kom videre til at det ikke var grunnlag for dispensasjon da klager hadde flere handlingsalternativer for å unngå gebyr. Under henvisning til gebyrperiodens lengde, viste nemnda til Trafikkkforsikringsforeningens lempningsadgang.

Saksfremstilling

Saken gjelder ileggelse av gebyr for uforsikret motorvogn.

Den 16.7.21 la forsikringsselskapet inn melding i TFFAuto, bransjens IT-system, at forsikringen ble brakt til opphør den 15.7.21.

Klager ble den 19.7.21 ilagt gebyr for uforsikret motorvogn.

Trafikkkforsikringsforeningen varslet klager elektronisk på SMS og e-post samme dag som kjøretøyet fremstod som uforsikret.

Kjøretøyet ble avregistrert den 27.5.22.

Gebyrileggelsen ble påklaget den 16.6.22 av klagers fullmektig. Bakgrunnen for gebyrkravet var et utenlandsopphold som ble svært mye lengre enn planlagt på grunn av nedstenging grunnet korona og deretter sykdom. Det ble vedlagt legeerklæring på at klager var innlagt på sykehus fra 20.5.21 til 28.5.21.

I forbindelse med at gebyrileggelsen ble påklaget, forela Trafikkkforsikringsforeningen saken til forsikringsselskapet, som uttalte at klager ble sendt betalingspåminnelse 28.6. og betalingsoppfordring med informasjon om at forsikringen var opphørt den 19.7. Begge per SMS til telefonnummer (...). Forsikringsselskapet behandlet ikke returpost i perioden og vet derfor ikke om kravene hadde kommet i retur fra posten. Adressen som ble benyttet, var samme adressen som ble benyttet fra juli 2017, og det var ikke registrert at klager hadde vært i kontakt og bedt om at annen postadresse skulle benyttes.

Klagers fullmektig har i det vesentlige anført at gebyret er feil ilagt. Klagers fullmektig har vist til at da klager hadde reist til Chile, ble det umulig å returnere til Norge som følge av koronasituasjonen på grunn av at det tidvis var svært strenge restriksjoner i Chile. Klager ble

deretter selv smittet av korona og returreise til Norge ble derfor ytterligere forsinket.

Klagers fullmektig har videre vist til at klager har begrenset kompetanse i norsk og i bruk av data, dette må tas med i vurderingen. I kombinasjon med koronarestriksjoner og sykehusinnleggelse er dette klart forhold utenfor klagers kontroll som tilsier at det er klart urimelig å opprettholde gebyret.

Trafikkforsikringsforeningen har opprettholdt gebyrileggelsen og har vist til at gebyrkravene ble sendt til klagers folkeregistrerte adresse og ikke har kommet i retur. Klager ble også varslet elektronisk på SMS og e-post om at kjøretøyet var uforsikret den 16.7.22.

Trafikkforsikringsforeningen mener det ikke er grunnlag for å ettergi gebyret og har vist til at betalingsmislighold som utgangspunkt regnes som et forhold innenfor forsikringstakerens kontroll. Trafikkforsikringsforeningen har påpekt at enhver plikter å sørge for at man har oversikt over egen økonomi, og dette innebærer at man på det tidspunkt man påtar seg en økonomisk forpliktelse, må anse seg i stand til å betale etter hvert som terminene forfaller.

Trafikkforsikringsforeningen har videre vist til at det forhold at man er på reise, ikke er et forhold som gir grunnlag for dispensasjon. Mange forsikringsselskaper har mulighet for selvbetjening på nett, og også åpen kundeservice på telefon. Klager har ikke dokumentert at han skulle ha vært uten telefon- eller internettadgang i perioden kjøretøyet har vært uforsikret.

Videre har Trafikkforsikringsforeningen vist til at for at gebyret skal ettergis på bakgrunn av sykdom, må det være en klar sammenheng mellom sykdommen og bruddet på forsikringsplikten. Det må også sannsynliggjøres at klager har vært helt ute av stand til å ivareta sine økonomiske forpliktelser, noe som ikke er tilfelle her.

Sekretariatets begrunnelse:

Vilkår for gebyrileggelsen

Etter bilansvarslova § 15 første punktum skal alle registreringspliktige kjøretøy være forsikret. Det gjelder etter denne bestemmelsen forsikringsplikt for motorvogn som er registrert eller skulle vært registrert eller hatt kjennemerke etter vegtrafikkloven.

Dersom forsikringsplikten ikke overholdes, skal Trafikkforsikringsforeningen illegge eieren av kjøretøyet et gebyr, se bilansvarsloven § 17a. Gebyret skal ilegges på bakgrunn av antall døgn kjøretøyet har vært uforsikret, se forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. §§ 4 og 5.

Ifølge TFFAuto var kjøretøyet uforsikret fra og med 16.7.21 til og med 26.5.22. Vilkårene for gebyrileggelsen er i utgangspunktet oppfylt. Under vil vi vurdere om reglene for varsling og illeggelse er fulgt, og om det er grunnlag for å gi dispensasjon for gebyret.

Vilkårene for varsling og illeggelse av gebyret

Det fremgår av gebyrforskriften § 6 første ledd at:

Trafikkforsikringsforeningen skal varsle siste forsikringstaker av uforsikret motorvogn elektronisk (sms eller e-post) så snart det fremgår av TFFAuto at den er uforsikret, såfremt informasjon om mobiltelefonnummer eller e-postadresse er tilgjengelig for Trafikkforsikringsforeningen. I andre tilfeller skal varselet skje samtidig med utskrivning av gebyr.

Det fremgår altså at gebyrforskriften § 6 første ledd at Trafikkforsikringsforeningen plikter å varsle "siste forsikringstaker" elektronisk. I denne saken ble klager varslet elektronisk både på sms og e-post den 16.7.21, samme dag som Trafikkforsikringsforeningen ble varslet om at kjøretøyet var uforsikret.

Trafikkforsikringsforeningen har derfor varslet i tråd med § 6.

Videre følger det av gebyrforskriften § 7 at Trafikkforsikringsforeningen skal underrette den gebyrpliktige om illeggelsen av gebyr "så snart som mulig", og at underretningen skjer ved utsendelse av kravet. I denne saken ble første gebyr utstedt 19.7.21, altså den fjerde dagen etter at gebyret begynte å løpe, jf. gebyrforskriften §

4. Dette må regnes som "så snart som mulig".

I avgjørelse **FinKN 2019-628** uttalte Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) at varslene om gebyrileggelse må være avsendt på en betryggende måte. I **FinKN 2019-962** uttalte nemnda at med "betryggende" menes at "krav kan sendes til en adresse og/ eller på en måte som det er god grunn til å tro at man vil nå frem til adressaten på".

I denne saken har Trafikkforsikringsforeningen fremlagt dokumentasjon på at gebyrkravet er sendt til klagers registrerte adresse. Dette må anses som "betryggende måte".

Etter dette har vi kommet til at Trafikkforsikringsforeningen har varslet og ilagt gebyret i tråd med gebyrforskriften §§ 6 og 7.

Vilkår for dispensasjon (hel eller delvis reduksjon av gebyret)

Dersom vilkårene for å ilagge gebyret er oppfylt, kan det bli spørsmål om det er grunnlag for likevel å ettergi eller redusere gebyret.

Ved realitetsbehandlingen av klagen kan vi ikke ta stilling til om forsikringsselskapet korrekt har bragt forsikringen til opphør, da dette er et forhold mellom klager og forsikringsselskapet. Ved behandling av gebyrsaken må vi legge til grunn opplysningene som er registrert i TFFAuto, altså at forsikringen ble bragt til opphør den 15.7.21.

Dersom klager mener forsikringsselskapet er ansvarlig for den manglende forsikringsdekningen, er dette et forhold du må ta opp med forsikringsselskapet. Klager kan for eksempel fremme klage til forsikringsselskapet om at opphøret av forsikringen ikke er gyldig. Dette kan gjøres selv om klager ikke får medhold i klagesaken mot Trafikkforsikringsforeningen, og klager kan da evt. kreve erstatning for gebyret fra forsikringsselskapet. Klager har også mulighet til å klage forsikringsselskapet videre inn til Finansklagenemnda Skade (se www.finkn.no – "send klage").

Klagers fullmektig har vist til at bakgrunnen for saken er at klager dro til Chile, og det ble umulig å reise på grunn av Covid-19 hvor det tidvis hadde vært strenge restriksjoner i Chile. Deretter ble klager selv syk med Covid slik at reise tilbake ble ytterligere forsinket.

Vi vil i det følgende vurdere om disse forholdene gir grunnlag for hel eller delvis reduksjon av gebyret. Regler om dispensasjon er inntatt i bilansvarslova § 17 a annet ledd og gebyrforskriften § 9. Det følger av bestemmelsene at gebyret kan ettergis helt eller delvis. Forutsetningen for ettergivelse er at bruddet på plikten til å tegne forsikring må anses som "unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll".

Nemnda har i **FinKN 2020-189** uttalt følgende om utgangspunktet for vurderingen:

Det fremgår av forarbeidene til lovbestemmelsen (Prop. 1 LS (2017-2018) Skatter, avgifter og toll 2018 pkt 15.10 at den forsikringspliktige er ansvarlig for alle forhold innenfor egen "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende er noe å bebreide. Alt som den forsikringspliktige selv har kunnet påvirke anses som kontrollerbart. Departementet uttaler videre at dispensasjonsadgangen skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger forhold utenfor den forsikringspliktiges forhold, påhviler den som påberoper seg en slik omstendighet.

Nemnda har i avgjørelse **FinKN 2019-373** uttalt at ordnet økonomi med evne og vilje til å betale sine forpliktelser etter hvert som de forfaller, ligger innenfor hvert enkelt sin "kontrollsfære", og at det følger av et forhold den enkelte er ansvarlig for og som kun i helt ekstraordinære tilfeller vil kunne åpne for dispensasjon fra ilagte gebyr. Som påpekt av nemnda i avgjørelse **FinKN 2021-692** er "dispensasjonsadgangen for betalingsmislighold etter gjeldende rett nærmest utelukket".

Forsikringsselskapet har lagt frem premiekrav med betalingsfrist 2.6.21. Det er også lagt frem purring med betalingsfrist 30.6.21 hvor det opplyses at:

Dersom betalingsfristen ikke overholdes, vil forsikringen opphøre 15.7.21.

Videre fremgår det av purregebyret at:

Motorvognforsikring som ikke betales

Ansvarsforsikringen i denne avtalen, opphører fra den 15.07.2021 dersom kr 9 375 ikke er betalt innen denne dato.

Er du uten ansvarsforsikring for et forsikringspliktig kjøretøy vil du bli ilagt et gebyr for uforsikret kjøretøy. I tillegg kan du straffes etter bilansvarsloven. Opphør av forsikring vil føre til at vognkort og kjennemerke blir inndratt.

Det fremstår som at betalingskravene ble sendt til en annen adresse enn det Trafikkforsikringsforeningen har dokumentert som registrert adresse på tidspunkt for utsendelse av gebyrkravene. Det er usikkert hva som er bakgrunnen for at forsikringsselskapet har sendt kravene til en annen adresse enn Trafikkforsikringsforeningen. Det er imidlertid forsikringstaker som er ansvarlig for å oppgi riktig adresse til sitt forsikringsselskap. Forsikringsselskapet har videre opplyst at det ikke ble registrert returpost den aktuelle perioden, men at kravene også ble varslet per SMS til telefonnummer (...). Vi legger derfor til grunn at selskapet har sendt kravene til riktig adresse. Som nevnt innledningsvis tar vi ikke stilling til spørsmålet om gyldigheten av opphøret av forsikringsavtalen i denne saken.

Det må anses å ligge innenfor klagers kontroll som forsikringstaker å opprettholde forsikringsdekningen ved å sørge for betaling av riktig beløp til riktig tid. Vår vurdering er dermed at det ikke er sannsynliggjort at manglende betaling skyldtes forhold utenfor klagers kontroll, og det er da ikke grunnlag for dispensasjon.

Klagers fullmektig har vist til at bakgrunnen for saken er at klager dro til Chile, og det ble umulig å reise på grunn av Covid-19 hvor det tidvis hadde vært strenge restriksjoner i Chile. Deretter ble klager selv syk med Covid slik at reise tilbake ble ytterligere forsinket.

Det forhold at sykdom har virket inn og gjort det vanskelig å foreta seg det som er nødvendig for å hindre at det påløper gebyr, har ikke blitt ansett som tilstrekkelig til å fritta for gebyrplikt, jf. avgjørelse **FinKN 2019-218**. Dispensasjon forutsetter at det legges frem dokumentasjon som tilsier at man som følge av helsemessige forhold har vært helt ute av stand til å ivareta de plikter som påligger en eier av et kjøretøy, for eksempel fordi man har vært innlagt på sykehus, jf. **FinKN 2020-514**. I sak **FinKN 2022-128** skrev nemnda at det skal svært mye til for at sykdom kan lede til dispensasjon.

I denne saken er det fremlagt legeerklæring som viser at klager var innlagt på sykehus i Chile fra 20.5.21 til og med 28.5.21 grunnet koronasykdom. Innleggelsen var en tid forut for at forsikringen gikk til opphør den 15.7.21 og før det ble ilagt gebyr for uforsikret kjøretøy. Vi kan derfor ikke se at det foreligger noen årsakssammenheng mellom sykehusinnleggelsen og opphør av forsikringen. At klager har vært på reise er i seg selv ikke et forhold utenfor hans kontroll. Vi viser i den forbindelse til at klager ble varslet elektronisk om at betalingskrav og purregebyr samt gebyr for uforsikret kjøretøy. Vi viser til at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og kan ikke se at ovennevnte gir grunnlag for hel eller delvis reduksjon av kravet.

Etter dette har vi kommet til at bruddet på forsikringsplikten ikke skyldes forhold som lå utenfor klagers kontroll. Gebyret kan derfor ikke ettergis, jf. bilansvarslova § 17 a annet ledd og gebyrforskriften § 9.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Nemnda har vurdert om vilkårene for å ilagge gebyr er til stede og om klager er varslet slik gebyrforskriften krever i §§ 6 og 7, og er kommet til samme resultat som sekretariatet. Nemnda er enig i beskrivelsen av de generelle rettsregler som regulerer disse forholdene og kan i det alt vesentlige slutte seg til den konkrete vurdering som fremgår ovenfor.

Når det gjelder dispensasjonsspørsmålet, viser nemnda også til den grundige redegjørelsen som sekretariatet har er gjengitt over. For egen del vil nemnda til dette spørsmål bemerke følgende:

Finansklagenemnda baserer sine avgjørelser på skriftlige innlegg fra begge parter, og det er da viktig at begge parter fremkommer med alle relevante opplysninger slik at avgjørelsesgrunnlaget blir best mulig.

Det er anført at klager dro på en planlagt tur til Chile, men at han på grunn av pandemien (covid 19) ble forhindret fra å reise hjem til planlagt tid. Det er for nemnda verken opplyst om når avreise fant sted, hvor lenge klager hadde planlagt å oppholde seg der eller når hjemreisen var planlagt.

Dokumentene i saken viser at klager må ha ankommet Chile før han ble innlagt på sykehus 20.5.21, at han fortsatt oppholdt seg i Chile i januar 2022, og at han sannsynligvis returnerte til

Norge våren 2022 slik at kjøretøyet kunne avregistreres 27.5.22.

Hans forsikringsselskap sendte 26.4.21 krav om fornyelse av forsikringen for kjøretøyet for ett år. Brevet er adressert til en adresse som klager hadde flyttet fra, idet han fra 6.9.19 var registrert som bosatt på en annen adresse i Oslo. Purring på betaling med varsel om opphør av forsikringen 15.7.21 ble også sendt til førstnevnte adresse. Klagers forsikringsselskap har opplyst følgende:

(Forsikringsselskapets navn] behandlet ikke returpost i perioden. Vi vet derfor ikke om kravene har kommet i retur fra posten. Adressen som er benyttet er adressen som ble benyttet fra juli 2017. Det er ikke registrert at kunden har vært i kontakt og bedt om at annen postadresse skal benyttes. Kunden ble sendt betalingspåminnelse 28.6 og betalingsoppfordring med informasjon om at forsikringen var opphørt den 19.7.. Begge per SMS til tlf nr (...)

Det fremgår av kjøretøyets hendelsesoversikt at det har vært forsikret av klager i samme selskap i alle fall fra 2016, og det er ikke registrert opphør av forsikring ved fornyelse i 2020, etter at klager hadde fått ny adresse. I forhold til dispensasjonsspørsmålet er det uansett klager som har plikten til å oppgi sin nye adresse til de han har løpende avtaler med, og om nødvendig si fra på forhånd dersom han ønsket å bli kontaktet direkte i utlandet. Både betalingspåminnelsen og betalingsoppfordringen om opphør av forsikringen ble dessuten ifølge forsikringsselskapet sendt på SMS til klagers oppgitte telefonnummer.

Nemnda kan etter dette ikke se at det er grunnlag for å dispensere fordi hans forsikringsselskap benyttet feil postadresse.

Klagers fullmektig har anført at det bør gis dispensasjon fordi klager ble hindret i å returnere til Norge av grunner som ligger utenfor hans kontroll eller fordi han har begrensede språkkunnskaper eller i alle fall en kombinasjon av disse forhold.

Som påpekt ovenfor, har nemnda sparsomme opplysninger om klagers utenlandsopphold og årsakene til at han måtte bli i utlandet mye lengre enn han hadde beregnet, men anser ikke slike opplysninger som nødvendige for å kunne avgjøre saken.

Dispensasjonsadgangen er svært begrenset slik det fremgår av sekretariatets redegjørelse som er inntatt ovenfor, og som nemnda viser til.

Et planlagt utenlandsopphold krever, i forhold til muligheten for dispensasjon, at man innretter seg slik at løpende, økonomiske forpliktelser som for eksempel husleie, strøm, telefon og forsikring blir betalt til forfall mens man er borte. I dag kan man selv håndtere dette ved avtale med egen bank eller via egen mobiltelefon eller PC fra utlandet. Klager hadde egen mobiltelefon og tilgang til PC mens han var bortreist. Han kunne uansett dette sørget for fysisk bistand til slike ting fra familie, venner eller andre. Disse valgmulighetene viser, slik nemnda ser det, at klager – uavhengig av hvor langt utenlandsoppholdet faktisk ble – hadde gode muligheter for å unngå mislighold av sine betalingsforpliktelser, og det er da ikke adgang til å gi dispensasjon.

Nemnda legger til grunn at klager har begrensede norskkunnskaper slik hans fullmektig anfører, men han har tross dette fremlagt kopi av e-poster som viser at det er mulig å kommunisere på svensk/norsk, antagelig ved hjelp av et program på PC-en. Nemnda viser ellers til at klager har hatt et kjøretøy registrert på seg i flere år uten at dette har ført til problemer med å holde kjøretøyet forsikret.

Nemnda mener at det ikke er opplyst tilstrekkelig sterke grunner for dispensasjon selv om nemnda har forståelse for at feil adressebruk og covid 19 i kombinasjon med språkvansker kan ha vanskeliggjort hans muligheter for å ordne opp i egne forhold.

Også i denne saken er gebyrperioden blitt lang, vel ti måneder. Som uttalt ovenfor, har Trafikksforsikringsforeningen oppfylt sin varslingsplikt, men det er ikke i saken opplyst noe om hvilke aktiviteter som er utført fra Trafikksforsikringsforeningens side for å få kontakt med klager med tanke på å begrense gebyrets størrelse etter den innledende fasen. Nemnda viser om slike forhold til følgende uttalelse fra forarbeidene (Prop. 1 LS (2017-2018) Skatter, avgifter og toll 2018 s. 200):

Departementet anser det ikke som hensiktsmessig å angi et øvre tak for et samlet gebyr, eller angi et maksimalt tidsrom for når gebyr kan pålegges. En slik bestemmelse vil kunne motvirke formålet med gebyret, som er å motivere eiere til å holde motorvognen trafikksforsikret, og nye eiere til selv å tegne forsikring. Departementet legger imidlertid til grunn at Trafikksforsikringsforeningen aktivt følger opp unnlater av å betale gebyr, slik at gebyret ikke påløper over lang tid, og utgjør uforholdsmessig høyt beløp.

Under kapittel 15.10, Merknader til forslaget, skriver departementet at det for Trafikksforsikringsforeningen, i tillegg til dispensasjonsadgangen, "i særlige enkelttilfeller" vil kunne være aktuelt å ettergi kravet, eventuelt i kombinasjon med en lemping av "rene innfordringsmessige hensyn".

Nemnda anser seg ikke kompetent til å vurdere nedsetting av gebyret av disse grunner, men ber Trafikksforsikringen vurdere om det er grunnlag for reduksjon av gebyrets størrelse.

Trafikksforsikringsforeningen gis etter dette medhold, og klager plikter da i utgangspunktet å betale det ilagte gebyret.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikksforsikringsforeningen gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Berit Aamodt (forbrukerrepresentant).